TRUYỀN THÔNG PHÒNG, CHỐNG SỐT XUẤT HUYẾT DENGUE TẠI CÁC TRƯỜNG HỌC TRÊN ĐỊA BÀN THÀNH PHỐ CẦN THƠ

Thông tin về tác giả: BS. CKII. Huỳnh Minh Trúc – Giám đốc Trung tâm Kiểm soát bệnh tật thành phố Cần Thơ
Thông tin liên hệ: Huỳnh Minh Trúc – Email: bsminhtruc@yahoo.com.vn – Số điện thoại: (+84) 902696756 –
Địa chỉ: Số 400 Nguyễn Văn Cừ Nối dài, phường An Bình, TP. Cần Thơ

TÓM TẮT / ABSTRACT

TIẾNG VIỆT

Đặt vấn đề: Sốt xuất huyết Dengue (SXHD) diễn biến phức tạp, không còn theo chu kỳ; nhận thức chưa thấu đáo khiến người dân còn chủ quan, trong khi trường học là nơi tập trung đông người, có nguy cơ bùng phát dịch.

Mục tiêu: Kiểm soát dịch bệnh SXHD tốt hơn thông qua truyền thông giáo dục hướng đến thay đổi hành vi và tăng cường sự quan tâm của cộng đồng, đặc biệt là phụ huynh.

Phương pháp: Phối hợp liên sở (Sở Y tế – Sở Giáo dục) triển khai chuỗi hoạt động truyền thông cho ban giám hiệu, giáo viên, phụ huynh và học sinh tại 70 trường thuộc các địa phương Cần Thơ, Hậu Giang, Sóc Trăng (cũ).

Kết quả: Tính đến 04/2026, chương trình tiếp cận 4.069 đại biểu nhà trường, 71.627 học sinh và khoảng 140.000 phụ huynh; ghi nhận khoảng 5.632 phiếu đăng ký tiêm phòng (~7,9% số học sinh); tổng kết có 1.668 người được tiêm ngừa thực tế tại 20 trường.

Kết luận: Truyền thông tại trường học được triển khai đúng kế hoạch, đồng bộ, hiệu quả, góp phần nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi và tăng cường vai trò của nhà trường trong phòng, chống SXHD.

ENGLISH

Background: Dengue epidemiology has become complex and no longer follows its usual cycles; limited awareness leaves communities complacent, and schools – where many children gather – are at risk of outbreaks.

Objectives: To improve dengue control through health education aimed at behaviour change and greater community engagement, especially among parents.

Methods: Inter-departmental collaboration (Department of Health – Department of Education) delivered a series of communication activities for school leaders, teachers, parents and students in 70 schools across Can Tho, Hau Giang and Soc Trang (former).

Results: By 04/2026, the programme reached 4,069 school staff, 71,627 students and about 140,000 parents; about 5,632 vaccination registration forms were received (~7.9% of students); in total, 1,668 people were vaccinated at 20 schools.

Conclusion: School-based communication was implemented as planned, consistently and effectively, contributing to improved awareness, behaviour change and a stronger role of schools in dengue prevention.

ĐẶT VẤN ĐỀ / MỤC TIÊU

- Tình hình SXHD diễn biến phức tạp, **không còn theo chu kỳ**; dự báo mùa dịch ở miền Nam bắt đầu từ tháng 5 đến tháng 11

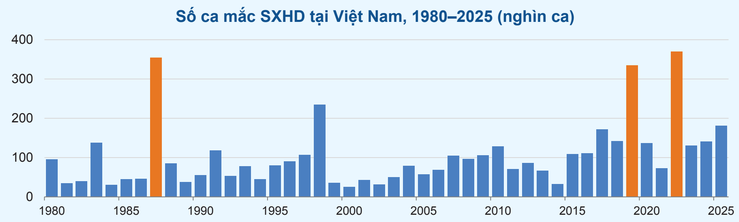

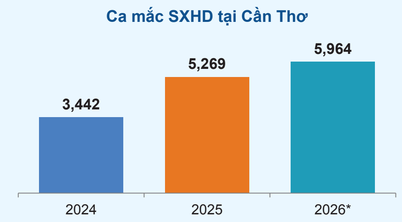

*Cột cam: các năm có số ca cao nhất (1987, 2019, 2022). Nguồn: Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương; CDC Cần Thơ. *Năm 2026: số liệu tính đến 30/09/2026.*

Năm 2026 (đến 30/09/2026), Cần Thơ ghi nhận 5.964 ca mắc, 1 ca tử vong; đã xử lý 2.557 ổ dịch.

- **Nhận thức chưa thấu đáo** khiến người dân còn chủ quan, chưa chủ động phòng bệnh (khảo sát 04/2024):

100% từng biết/nghe về bệnh SXHD	**84%** không biết số tuýp huyết thanh	**84%** không biết có thể mắc 4 lần trong đời	**100%** biết muỗi là trung gian truyền	**52%** cho rằng đã có thuốc đặc hiệu	**46%** cho rằng chỉ xảy ra ở một số thời điểm

Nguồn: Báo cáo nghiên cứu thị trường thực hiện bởi Takeda, 04/2024.

- **Trường học** tập trung đông người, trẻ em chưa có ý thức phòng chống SXHD cao – nếu không tích cực tuyên truyền, trường học rất dễ bùng phát dịch bệnh
- Trong các biện pháp tích hợp phòng chống SXHD, **vắc xin là một công cụ mới, chủ động**, bổ sung cho diệt lăng quăng/bọ gậy và phòng muỗi đốt

MỤC TIÊU HOẠT ĐỘNG

Kiểm soát dịch bệnh SXHD tốt hơn thông qua:

- Truyền thông giáo dục không chỉ nâng cao ý thức mà hướng đến thay đổi hành vi, để mỗi người dân tự thực hiện các biện pháp phòng bệnh
- Tăng cường sự quan tâm của cộng đồng, đặc biệt là phụ huynh, để phối hợp phòng chống dịch toàn diện và chủ động

ĐỐI TƯỢNG- PHƯƠNG PHÁP TRIỂN KHAI

- **Phạm vi:** 70 trường tiểu học, trung học cơ sở tại các địa phương thuộc thành phố Cần Thơ mới (Cần Thơ, Hậu Giang, Sóc Trăng cũ); số liệu tính đến 04/2026
- **Phối hợp liên sở:** Sở Y tế (CDC Cần Thơ) và Sở Giáo dục thống nhất kế hoạch, nội dung triển khai và đồng thuận chủ trương vì mục tiêu chung

Chuỗi hoạt động truyền thông cho giáo viên, phụ huynh và học sinh

Đối tượng: Ban giám hiệu và giáo viên
Hình thức: Giáo dục nâng cao ý thức về dịch bệnh

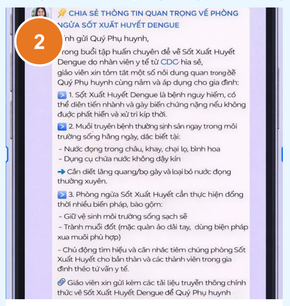

Đối tượng: Phụ huynh học sinh
Hình thức: Truyền thông thông tin qua nhóm Zalo

Đối tượng: Học sinh toàn trường
Hình thức: Thi đố vui SXHD trong giờ chào cờ

Đối tượng: Học sinh toàn trường
Hình thức: Nhắc nhở trong kỳ họp phụ huynh

Hình ảnh các hoạt động truyền thông tại trường học. Nguồn: CDC Cần Thơ.

Nội dung truyền thông – các biện pháp phòng chống SXHD tích hợp

- **Diệt lăng quăng/bọ gậy:** thau rửa, đậy kín dụng cụ chứa nước, thả cá, loại bỏ vật phế thải, lật úp vật dụng không dùng, thay nước lọ hoa
- **Diệt muỗi, phòng muỗi đốt:** ngủ màn cả ban ngày, mặc quần áo dài tay, dùng bình xịt/kem xua muỗi; phối hợp chiến dịch diệt lăng quăng, phun hóa chất
- **Chủ động phòng ngừa SXHD bằng tiêm phòng vắc xin**

KẾT QUẢ

Hoạt động nhận được kết quả tích cực ban đầu với sự hưởng ứng mạnh mẽ từ nhà trường và phụ huynh (tính đến 04/2026; số người được tiêm ngừa: số liệu tổng kết)

70 trường tại các địa phương thuộc Cần Thơ mới	**4.069** đại biểu từ ban giám hiệu, giáo viên, cán bộ nhà trường	**71.627** học sinh được truyền thông	**~140.000** phụ huynh được truyền thông	**~5.632** phiếu đăng ký tiêm phòng (~7,9% tổng số học sinh)	**1.668** người được tiêm ngừa thực tế tại 20 trường

Bảng 1. Kết quả theo địa phương

Địa phương	Số trường	Số học sinh	Phiếu đăng ký tiêm	Tỷ lệ (%)
Cần Thơ	38	43.307	~3.583	8,3
Hậu Giang	19	16.720	~1.309	7,8
Sóc Trăng	13	11.600	~731	6,3
Tổng	**70**	**71.627**	**~5.632**	**~7,9**

Tỷ lệ: số phiếu đăng ký tiêm chủng trên tổng số học sinh.

- Sự quan tâm của phụ huynh trong việc bảo vệ con em khỏi dịch bệnh lan tỏa cả thành thị lẫn nông thôn (6,3–8,3%)

Hình 1. Số liều vắc xin SXHD triển khai tại CDC Cần Thơ theo giai đoạn

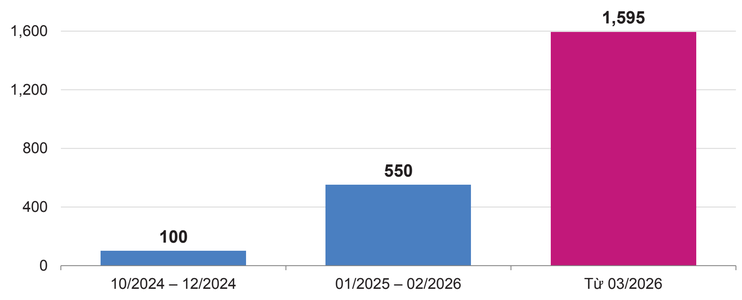

Từ 03/2026: giai đoạn sau khi triển khai hoạt động tại trường học.

- Sau hoạt động trường học (từ 03/2026), CDC Cần Thơ triển khai **1.595 liều**, gấp khoảng **2,9 lần** giai đoạn 01/2025 – 02/2026 (550 liều)

Hình 2. Số liều vắc xin SXHD triển khai tại các khối, tháng 2–4 năm 2025 và 2026

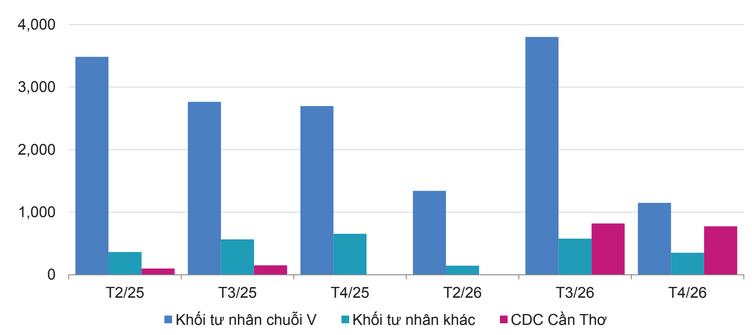

T4/25 và T2/26: CDC Cần Thơ không ghi nhận số liệu.

- Tháng 2–4/2026, CDC Cần Thơ triển khai 1.595 liều so với 250 liều cùng kỳ 2025 – **tăng 538%**, trong khi các khối khác không tăng tương ứng

KẾT LUẬN & ĐỀ XUẤT

KẾT LUẬN

Hoạt động truyền thông phòng, chống SXHD tại các trường tiểu học, trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Cần Thơ đã được triển khai đúng kế hoạch, đồng bộ, hiệu quả:

- Góp phần **nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi** của giáo viên, phụ huynh và học sinh
- **Tăng cường vai trò của nhà trường** trong phòng chống dịch bệnh, hướng tới môi trường học đường an toàn, khỏe mạnh
- Đóng góp vào **mục tiêu chung phòng ngừa SXHD** tại địa phương

THUẬN LỢI & KHÓ KHĂN

Thuận lợi

- Sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo và đồng thuận cao của các sở ban ngành về kế hoạch triển khai
- Ban giám hiệu phối hợp tích cực; đại biểu tập trung lắng nghe, nhiệt tình trao đổi
- Nội dung truyền thông phù hợp, thiết thực, dễ tiếp cận, đáp ứng nhu cầu thực tế

Khó khăn

- Thời gian tổ chức phụ thuộc lịch học và hoạt động của nhà trường; một số điểm trường chưa đạt đủ số đại biểu theo chỉ tiêu
- Địa bàn rộng, ảnh hưởng đến công tác tổ chức và di chuyển

KIẾN NGHỊ

- Các trường học chủ động hơn trong phối hợp, bố trí thời gian, đảm bảo đúng đối tượng và số lượng đại biểu để nâng cao hiệu quả truyền thông
- Chính quyền địa phương tăng cường hỗ trợ truyền thông cộng đồng, vệ sinh môi trường, diệt lăng quăng/bọ gậy
- Tiếp tục duy trì và mở rộng mô hình truyền thông tại trường học trong các năm tiếp theo

NGUỒN SỐ LIỆU VÀ TƯ LIỆU

Số liệu SXHD toàn quốc: Viện Vệ sinh dịch tễ Trung ương. **Số liệu SXHD, hoạt động và hình ảnh tại Cần Thơ:** Trung tâm Kiểm soát bệnh tật thành phố Cần Thơ (số liệu chương trình tính đến 04/2026; số người được tiêm ngừa: số liệu tổng kết; số liệu SXHD năm 2026 cập nhật đến 30/09/2026). **Khảo sát nhận thức:** Báo cáo nghiên cứu thị trường thực hiện bởi Takeda, 04/2024. **Biện pháp phòng chống:** Khuyến cáo phòng, chống sốt xuất huyết của Bộ Y tế.